

Çağlayan Yıldız

Çok Sıkıcı Müzik Dersleri 12:
Quartal (Dörtlülerle) Armoni

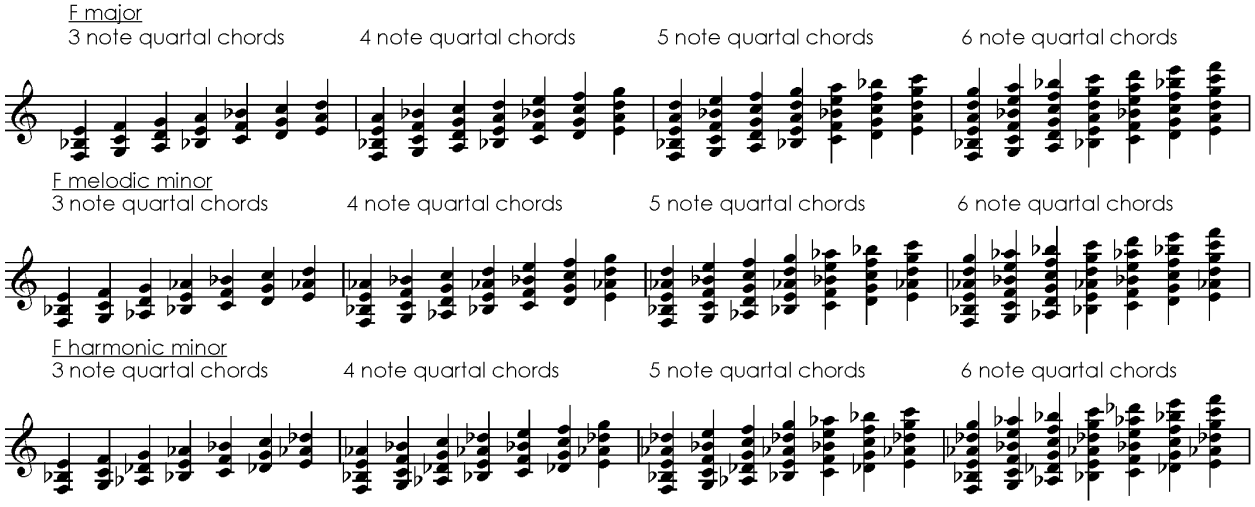
UYARI: CSE (Caz Standartları Enstitüsü)'nün yayınladığı bildiriye göre, kuru kuruya teori bilmek, teoriyi enstrümanında uygulamamak, ve en önemlisi DUYMAMAK; çalışta ve yazışta kuruluğa, gereksiz entelektüel tınlamaya ve kafa karışıklığına neden olabilmektedir. Bu yan etkilerin önlenebilmesi için, teoride öğrenilen her şeyin mutlaka çalınması, -sesiniz çok kötü olsa bile- söylenmesi ve ne yapılıp edilip DUYULMASI gerekmektedir. Ya da bu teori meselesi temelli pas geçilerek, müzik tarihinin her döneminde mümkün olduğu üzere, müzik sadece kayıtlardan dinlenerek/ çalınarak/ (çevrede varsa eğer) ustalardan doğrudan öğrenerek halledilmelidir. Aksi takdirde ileri dönemde ortaya çıkabilecek komplikasyonlardan kurumumuz sorumlu değildir.

Geçen sayıdaki yazıma www.gitardergisi.com ve tüm derslerime de www.caglayanyildiz.com adreslerinden ulaşabileceğinizi bildirerek yine doğrudan konuya giriyorum.

Bu dersimizide "biz bu triadic armoniyi bitirdik, tüm akorları ve olası tüm "Drop"larını biliyoruz... Yok mu daha fazlasıı?" diye galeyana gelen halkımızı sakineştirmek için Quartal yani Dörtlülerle Armoni konusuna değineceğiz.

Quartal Armoni, hem Modern Caz hem de Çağdaş Klasik Müzik'te sıklıkla kullanılır. Akorlar, bir dizi/mod içindeki 4'lü aralıkların üst üste konmasıyla oluşturulur. Quartal Armoni'deki akorlar, modern tınlayan, ancak içindeki seslerden herhangi birisi "kök" olarak algılanabileceği ve tüm sesler eşit ağırlığa sahip olduğu için "muğlak' diyebileceğimiz akorlardır. Yani Quartal Akorlar, "armonik fonksiyon"dan çok, bir tonalite/modalite, bir renk "ima ederler".

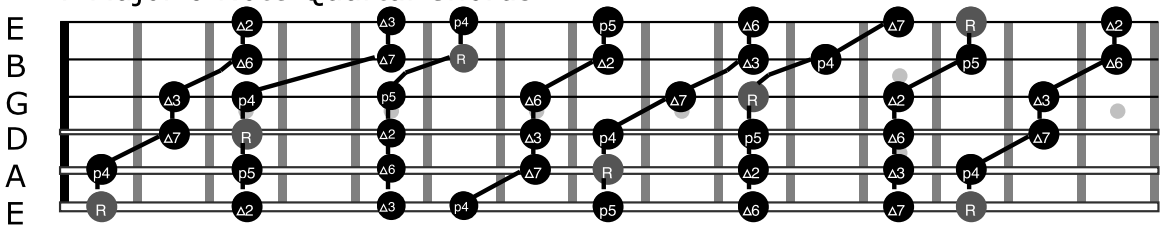
Quartal Akorlar, gitarda 3 ile 6 ses içerebilir. Aşağıda en sık kullanılan 3 dizinin (majör, melodik minör ve armonik minör) Quartal Akorlarla armonizasyonlarını görüyoruz. Tabi ki bu 3 dizi ve modları dışındaki herhangi bir dizi ya da mod için de Quartal Akorlar oluşturulabilir.

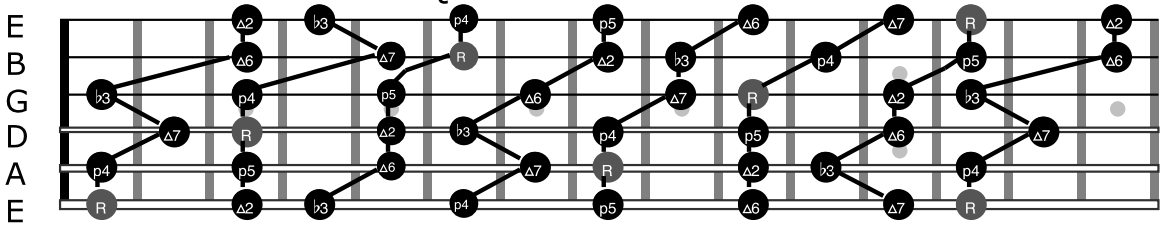
Gördüğünüz üzere, bu akorlar dizilerin aralık yapılarına tamamen sadık kalarak kuruldukları için, tam dörtlü, artık ve eksik dörtlü aralıklardan oluşuyorlar.

Şimdi aşağıda sadece F majör, F melodik minör ve F armonik minör'ün 6 sesli Quartal Akorlarının şekillerini vereceğiz, fakat tabi ki siz yaratıcı öğrenciler bunların içinden 3-4-5-6 sesli akorları isteğinize göre seçecek ve tüm "tel setleri"nde, her zamanki gibi 12 tondan çalışacaksınız, öyle değil mi? ("Bak yine gereksiz yere gaz vermeye başladı hoca... Ne dediği de anlaşılmıyor... Tüm tel setleri ne demek ki?")

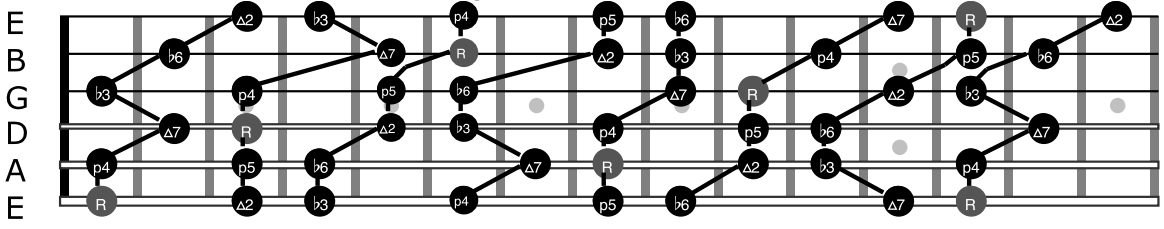
F Major 6 Note Quartal Chords

F Melodic Minor 6 Note Quartal Chords

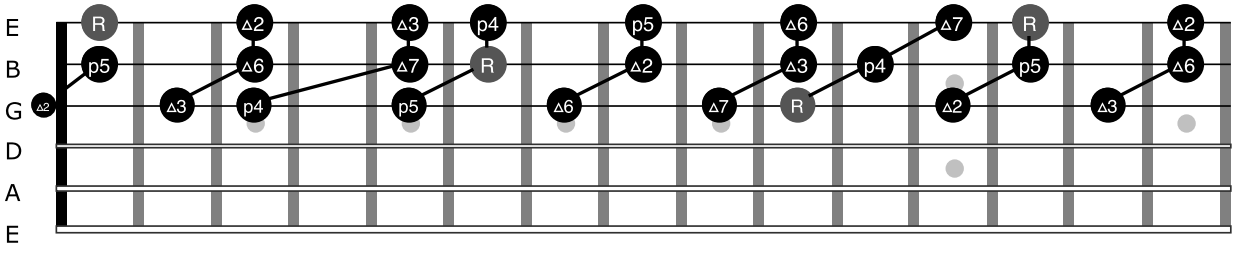

F Harmonic Minor 6 Note Quartal Chords

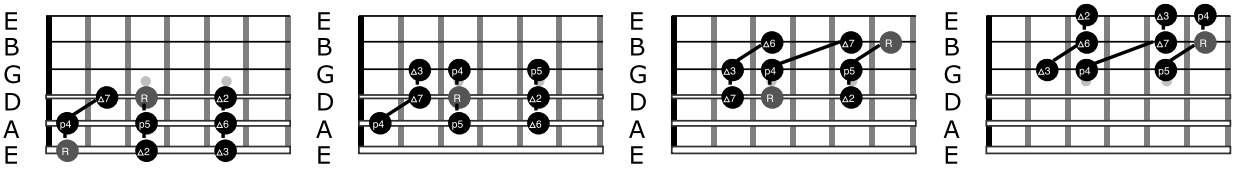

Halen boş boş bakmakta olan, hatta biraz medeni cesaret gösterip hafif bir “hö?” sesi çıkartan arkadaşlarımız için bir-iki örnek verelim. F majör 3 sesli Quartal Akorları G-B-E tellerinde uzunlamasına çalmak için:
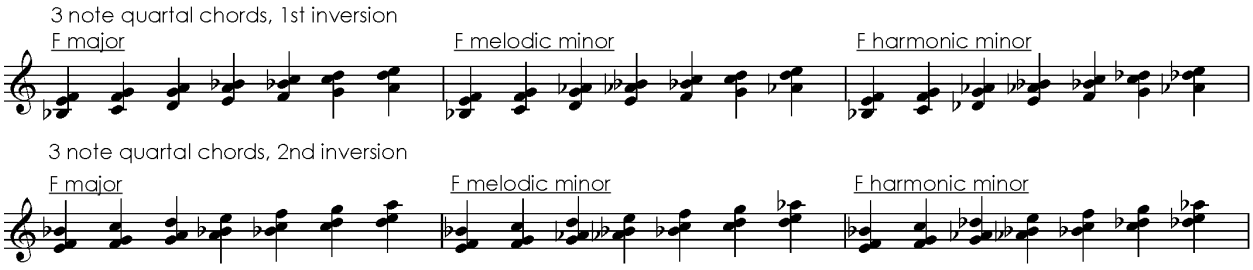
F Major, G-B-E tellerinde 3 sesli Quartal Akorlar

F majör 3 sesli Quartal Akorları 1. pozisyonda kalarak (dikey) çalmak için:

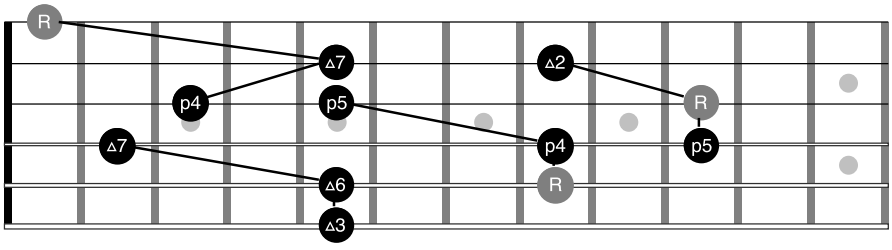

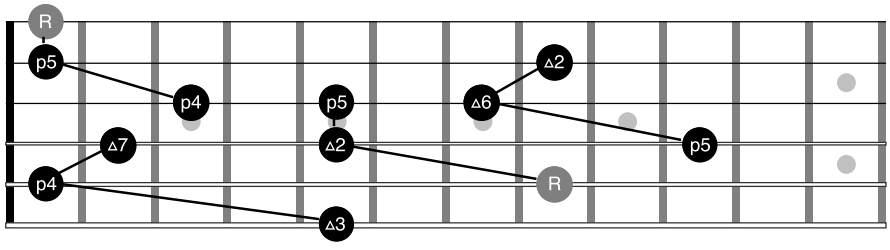
Eveeet, şimdi herkes anladığına göre ve deee Majör, Melodik Minör ve Armonik Minör dizilerindeki 3-4-5-6 sesli Quartal Akorları isteğinize göre seçip, hepsine kafa yorup, tüm “tel setleri”nde, uzunlamasına ve her pozisyon içinde her zamanki gibi 12 tondan sular seller gibi çalıştığınıza göre (“Yahu ne inatçı, ısrarcı bi adam bu yaa...”) şimdi Quartal Akorların çevrimlerine de değinebiliriz.
Bu akorların çevrimlerinin sound’u da kendileri gibi fonksiyonel ve bariz değildir. En azından fonksiyonel triadic akorların çevrimleriyle karşılaştırıldıklarında...

Görüldüğü üzere 1. çevrimde 4lü+2li aralıklar, 2. çevrimde ise 2li+4lü aralıklar ortaya çıkıyor ki bunlar oldukça zengin tınılar.

Aşağıda, çizgilerin birbirine girmemesi için tüm sap üzerindeki notaları çizmeyip, her 3 tellik sette birer örnek verdim, ancak çalıştığımız dizi içinde kalarak, bu çevrimleri tüm sap üzerinde ilerletmek size düşüyor. Yukarıdaki notaları okumak da aslında yeterli olabilir :)

“İyi bir Sensei öğrencilerinin önünde kapılar açar, o kapılardan geçip, sonsuzluğu keşfetmek öğrencinin işidir” gibisinden “NonSensei” birşeyler mırıldanarak olay yerinden yine süratle uzaklaşıyorum ben...